

Ks. Mirosław Kowalski – Kielce

**Sprawozdanie z ogólnopolskiej konferencji:
„Bożogrobcy w służbie Sanktuarium
Świętego Grobu Jerozolimskiego
Naszego Pana Jezusa Chrystusa w Miechowie”
Miechów 27–28 maja 2015**

W dniach 27–28 maja 2015 r. na terenie dawnego klasztoru Bożogrobców, a teraz należącego do miechowskiej parafii zespołu poklasztornego w Miechowie, odbyła się ogólnopolska konferencja naukowa zatytułowana: „Bożogrobcy w służbie Sanktuarium Świętego Grobu Jerozolimskiego Naszego Pana Jezusa Chrystusa w Miechowie”. Jej organizatorami byli: Archiwum Diecezjalne w Kielcach, Towarzystwo Przyjaciół Archiwum Diecezjalnego im. bł. Wincentego Kadłubka w Kielcach, Wyższe Seminarium Duchowne w Kielcach, Parafia Grobu Bożego w Miechowie oraz Katedra Archiwistyki i Nauk Pomocniczych Historii Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie. Patronat honorowy nad wydarzeniem objęli: biskup kielecki Jan Piotrowski, Karol Bolesław Szlenkier (zwierzchnik OESSH w Polsce), starosta miechowski Marian Gamrat oraz burmistrz miechowski Dariusz Marczewski.

Konferencja ta, o ile dotyczyła przede wszystkim wielostronnej działalności członków zakonu Bożego Grobu, wpisuje się w bieg życia diecezji kieleckiej, gdyż zorganizowana została w dwieście dziesiątą rocznicę jej utworzenia. Samo miejsce spotkania ma swój podwójny wymiar dla wspólnoty Kościoła. Miechów bowiem, gdzie jest siedziba Polskiego Zwierzchnictwa Zakonu Rycerskiego Świętego Grobu Bożego, zyskał miano polskiej Jerozolimy. Tutaj znajduje się najstarsza na świecie replika Grobu Pańskiego, nad którym pieczę przez wieki sprawowali bożogrobcy – dzisiaj opieka ta spoczywa głównie na członkach duchownych diecezji kieleckiej. Dzięki podobnej lokalizacji konferencji jej uczestnicy mogli w żywy sposób uczestniczyć w tym, co było przedmiotem zebrania. Ta tradycja Zakonu Bożogrobców

sięga roku 1099, kiedy rycerz Godfryd de Bouillon utworzył przy Świętym Grobie w Jerozolimie kapitułę opiekunów Grobu Bożego składającą się z duchownych. Rycerz Jaksa herbu Gryf sprowadził wówczas zakonników na nasze ziemie. Za zgodą patriarchy jerozolimskiego, Almeryka, przywiózł do Miechowa kilku duchownych z kanonikiem Marcinem, zwanym Gallusem. Z fundacji Jaksy wybudowano w Miechowie kościół i klasztor. Działalność bożogrobców obejmowała rozległe i liczne filie, które bezpośrednio podlegały przełożonemu miechowskiemu, późniejszemu prepozytowi generalnemu. Klasztor został skasowany w 1819 r., ale jego sława przetrwała. W czasach nam współczesnych jest tu ważne sanktuarium, które Jan Paweł II, Pielgrzym do Bożego Grobu w Miechowie, w celu podkreślenia znaczenia tego miejsca dla życia religijnego w Polsce i w Kościele kieleckim oraz większego ożywienia kultu Męki i Śmierci naszego Zbawiciela, w 1996 r. nadał świątyni Grobu Bożego w Miechowie honorowy tytuł bazyliki mniejszej. Sanktuarium będące od wieków centrum życia intelektualnego bożogrobców w Polsce obfituje w zbiórki zarówno rękopiśmiennicze, starodruki, jak i cenne przedmioty kultu, które stają się inspiracją do podejmowania rozległych badań. Taki cel miała również wskazana konferencja.

Spotkanie w Miechowie było ważnym wydarzeniem naukowym – tym bardziej, że ostatnia konferencja poświęcona bożogrobcom odbyła się przed dwudziestu laty. Wśród referentów występował wówczas nieodżałowanej pamięci, niedawno zmarły ks. prof. Daniel Olszewski, autor 350 prac poświęconych historii Kościoła i diecezji kieleckiej, współzałożyciel Towarzystwa Przyjaciół Archiwum. Warto wspomnieć, że przy Archiwum Diecezjalnym w Kielcach, gdzie od kilku lat działa Towarzystwo Przyjaciół Archiwum Diecezjalnego i zostało utworzone Studium Historii Diecezji Kieleckiej, powstaje właśnie Zespół do Badań nad Dziejami Bożogrobców, który wkrótce podejmie specjalistyczne badania naukowe.

Dwudniowe spotkanie, w którym oprócz zaproszonych gości uczestniczyli mieszkańcy miasta oraz młodzież szkół miechowskich, przebiegało według intensywnego programu. W ciągu czterech sesji wygłoszono osiemnaście referatów. Prelegentami byli pracownicy naukowcy licznych ośrodków badawczych w Polsce: Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie, Uniwersytetu Warszawskiego, Uniwersytetu Wrocławskiego, Uniwersytetu Jagiellońskiego, Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II, Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach, Wyższego Seminarium Duchownego w Kielcach, Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie, ponadto dyrektor Muzeum Diecezjalnego w Kielcach oraz dyrektor Archiwum Diecezjalnego w Kielcach. Spośród grupy referentów sprzed dwudziestu laty, dwóch uczestniczyło ponownie: prof. Ryszard Skrzyniarz i prof. Henryk Gapski. W gronie prelegentów znaleźli się również: mgr lic. Bartłomiej Czech-Kosiński OESSH,

mgr Maurycy Fojcik, dr Jerzy Kaliszuk, ks. dr hab. Jarosław M. Popławski, prof. dr hab. Maria Starnawska, dr Przemysław Stańko, mgr Marcin Szymoniak, mgr Anna Bernacka, prof. dr hab. Bogdan Rok i dr hab. Marian Chachaj.

Wachlarz tematyczny referatów był bardzo obszerny. Obejmował zagadnienia dotyczące historii zakonu i jego działalności aż po omówienie takich zagadnień, jak organizacja średniowiecznego zbioru biblioteki klasztornej, architektura kościoła, duchowość czy liturgia zakonu. Profesorowie Bogdan Rok i Marian Chachaj przedstawili edycję diariusza bożogrobcia Jacobiego Lanhauusa, który wyjechał do Rzymu i pozostawił w rękopisie dziennik z lat 1768–1769. Diariusz ten stanowi obecnie kapitalne źródło wiedzy o mentalności i życiu codziennym. Konferencję podsumował prof. dr hab. Henryk Gapski z Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego, który zwrócił uwagę na jej dobre przygotowanie i oparcie na rzeczywistych badaniach źródłowych. Osiemnaście zaprezentowanych referatów oceniono jako duże osiągnięcie organizacyjne. Konferencja miała charakter interdyscyplinarny, udział wzięli przedstawiciele różnych ośrodków naukowych. Referenci to m.in. specjaliści w dziedzinie historii Kościoła, historii sztuki, kodykologii, duchowości, biblistyki oraz falerystyki. Liczną grupę wykładowców stanowili przedstawiciele Wyższego Seminarium Duchownego w Kielcach, a wśród nich: ks. dr Paweł Tambor – rektor Wyższego Seminarium Duchownego w Kielcach, ks. dr Andrzej Kwaśniewski, ks. dr Mirosław Kowalski, ks. dr Bartłomiej Pieron, ks. dr Sebastian Wieczorek, ks. dr Paweł Tkaczyk, ks. dr Tomasz Siemieniec, ks. dr Adam Wilczyński.

Klamrą spinającą podjęte zmagania intelektualne były słowa biskupa kieleckiego Jana Piotrowskiego, który dziękując organizatorom, stwierdził, że tym, co nas łączy jest troska o sanktuarium i opracowanie programu do dalszych badań. Tworzenie tego wielkiego dzieła musi się wyrazić w realnej pracy. Miechów daje wiele możliwości odkrywczych. „Historia nie lubi ludzi leniwych – podkreślił bp Piotrowski – trzeba docierać do źródeł i jeśli jest jakaś przestrzeń, to należy ją wypełnić. Obecnie taką przestrzenią jest Grób Boży i jego historia”. Życzył organizatorom spotkania, aby wynik pokonferencyjnych ustaleń wpłynął na unormowanie wiedzy o tym świętym miejscu diecezji kieleckiej. Nie ma przyszłości bez przeszłości – takim akcentem zakończyła się ogólnopolska konferencja naukowa w Miechowie, która staje się przyczynkiem do podejmowania dalszego trudu badawczego nad cenną tradycją miechowskiej spuścizny.